

Dolnośląski Wojewódzki
Konserwator Zabytków



WRiD.5130.18.2020.JK

Wrocław, dnia 10.12.2020 r.

za zwrotnym potwierdzeniem odbioru

DECYZJA

W SPRAWIE WPISANIA ZABYTKU DO REJESTRU ZABYTEKÓW

Działając na podstawie art. 89 pkt 2 i art. 9 ust.1, w związku z art. 6 ust.1 pkt 1 litera c), art. 7 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2020, poz. 282 t.j.), oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2020, poz. 256 ze zm.), w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu,

po s t a n a w i a m

wpisać do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego następujący zabytek nieruchomy: **dawny hotel zdrojowy *Fuerstenhof*, obecnie Szpital Sanatoryjny *Polonia*, położony w Kudowie-Zdrój przy ul. Moniuszki 2, na działce nr 167/1 obr. Stary Zdrój.**

Budynek wpisuje się w granicach murów obwodowych wraz z północnym tarasem ze schodami terenowymi i wyznaczonym murem przedogródkiem z wyłączeniem dobudówki w południowym narożu elewacji wschodniej.

Granice wpisu do rejestru zabytków przedstawia załącznik graficzny nr 2, stanowiący integralną część niniejszej decyzji.

U Z A S A D N I E N I E

Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków we Wrocławiu wszczął w dniu 29.09.2020 roku z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wpisu do rejestru zabytków dawnego hotelu zdrojowego *Fuerstenhof*, obecnie Szpitala Sanatoryjnego *Polonia* w Kudowie-Zdroju, zawiadamiając strony o możliwości zapoznania się z aktami sprawy, zgłoszenia uwag, wniosków i dowodów. Dnia 28.09.2020 roku przeprowadzono dowód z oględzin nieruchomości, podczas których wykonano dokumentację fotograficzną i spisano protokół z oględzin. Postanowieniem 752/2020 z dnia 20.11.2020 roku, dopuszczono jako dowód w postępowaniu opinię Narodowego Instytutu Dziedzictwa z dnia 28.10.2020 roku, znak: DSK.5111.115.2020.IRC informując, iż strony mają prawo wypowiedzenia się co do zebranych dowodów oraz zgłoszonych żądań.

Pismem z dnia 20.11.2020 roku (data wpływu: 26.11.2020 roku) strona- Uzdrowiska Kłodzkie S. A.- Grupa PGU, odniosła się do protokołu z oględzin nieruchomości, zauważając m. in., iż obiekt: *nie jest położony bezpośrednio przy Parku Zdrojowym, (...) przybudówka od strony elewacji tylnej w istotny sposób ingeruje w bryłę (...) co prowadzi do wniosku, iż trudno rozpatrywać całość obiektu jako formę autentyczną (...), 100% pokoi dla kuracjuszy i przyległych pomieszczeń pomocniczych (...) została po 1945 r. sukcesywnie przebudowana, a ponadto wymieniono stolarkę okienną i drzwiową oraz elementy wyposażenia.*

Pismem z dnia 30.11.2020 roku strony zostały powiadomione o zakończeniu postępowania oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy, wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów, w tym składania wniosków i uwag.

W toku postępowania Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków we Wrocławiu ustalił stan faktyczny i prawny sprawy i zważył, co następuje:

Rozwój uzdrowiska Kudowa-Zdrój znanego już w XVII w. z leczniczych właściwości występujących tu wód nastąpił na początku XX w. wraz z uruchomieniem linii kolejowej Kłodzko-Kudowa-Czechy. W 1904 r. zdroj został zakupiony przez wrocławskie konsorcjum *Badeverwaltung*

Kudowa GmbH, które pod zarządem wrocławskiego browarnika i wizjonera Georga Haase, przystąpiło do jego modernizacji i rozbudowy. Miejsce polecane jedynie „na odpoczynek i podreperowanie zdrowia” przemieniono na centrum zdrowia i rozrywki.

Powstało wiele nowoczesnych obiektów kuracyjnych, wśród których dominantę kompozycyjną stanowił hotel zdrojowy *Fuerstenhof* wzniesiony w latach 1904-05 wg projektu wrocławskiego architekta Paula Rothera. Zaprojektowany z rozmachem, ekskluzywny obiekt łączył w sobie funkcję domu zdrojowego, w którym opiekę medyczną sprawowało dwóch lekarzy, a wyposażenie umożliwiało szereg zabiegów, z miejscem rozrywki. Powstało 120 pokoi z łazienkami do kąpeli mineralnych, umożliwiających leczenie w systemie „łóżko-wanna-łóżko”. Była tu restauracja, biblioteka, pokój muzyczny, pokój zabaw, pokój z bilardem, teatr dla 900 osób oraz klub nocny. Monumentalny i luksusowy obiekt został ówczesnie uznany za osiągnięcie budownictwa uzdrowiskowego w skali międzynarodowej. Pobyt w hotelu znanych osobistości sprawił, że stał się znanym i popularnym miejscem. W 1921 r. bawił tu sam Winston Churchill, późniejszy premier Wielkiej Brytanii. Po II Wojnie Światowej obiekt nadal pełnił funkcję sanatorium, obecnie jest to szpital uzdrowiskowy.

Usytuowany w centrum miasta, przy południowo-wschodnim krańcu parku zdrojowego, fasadą (elewacją zachodnią) zwraca się w stronę najistotniejszych budowli (pijalni wód, hali spacerowej) i urządzeń parkowych. Ze względu na skalę i usytuowanie na zamknięciu głównej osi kompozycyjnej parku zdrojowego, stał się głównym akcentem architektonicznym Kudowy-Zdrój. Teren przy hotelu urządzono jako niewielki park, ze ścieżkami i nasadzeniami, letnim placem tanecznym i kortem tenisowym, a fasadę poprzedzono przedogródkiem wydzielonym kamiennym murem.

Hotel zaprojektowano zgodnie z tendencjami architektonicznymi w planowaniu tego typu obiektów, polegającymi na akcentowaniu asymetrii i dążeniu do rozczłonkowania bryły w malowniczych formach późnego historyzmu, połączonego z elementami budownictwa letniskowego, regionalnego i secesji.

Budynek, wzniesiony na nieregularnym, wielobocznym rzucie, o potężnej, trójskrzydłowej i zasadniczo pięciokondygnacyjnej bryle, charakteryzuje się swobodną kompozycją.

Różnorodność form i układów rozbija strukturę budowli, w której liczne przybudówki, wieżyczki, wykusze, podcienia, loggie, balkony i portyki wzbogacają malowniczą architekturę budowli. Rozczłonkowano też strefę łamanego, wielopołaciowego dachu, pokrytego dachówką ceramiczną, ożywiając ją szczytami i sygnaturką z prześwitowym hełmem.

Centrum mocno nieregularnego rzutu, ma kształt zbliżony do prostokąta, do którego od północy i południa dostawiono wieloboczne skrzydła. Trzon został rozczłonkowany od zachodu skrajnym, południowym, trzyosiowym ryzalitem, któremu w elewacji wschodniej odpowiada prosty, czteroosiowy ryzalit z przylegającym od północy bardziej wyładowanym, małym ryzalitem klatki schodowej. Przy tej elewacji zlokalizowano wtórną dobudówkę, niestanowiącą przedmiotu wpisu.

W elewacji zachodniej północnego, uskokowo ukształtowanego skrzydła, znajduje się wejście do części hotelowej. Otwór drzwiowy poprzedzono wyładowanym, kwadratowym podcieniem. Od północy skrzydło rozczłonkowano środkowym ryzalitem, na osi którego znajduje się otwór drzwiowy prowadzący na rozległy taras poprzedzony ozdobnymi schodami. Narożnik południowo-wschodni jest zryzalitowany, występujący z lic elewacji wschodniej i południowej.

Prostokątne skrzydło południowe, rozczłonkowano trójbocznym, czteroosiowym ryzalitem południowej elewacji, obejmującym narożnik i przechodzącym na elewację południową w formie bocznego, czteroosiowego ryzalitu. Od północy z lica elewacji występuje ryzalit klatki schodowej. W części środkowej elewacji zachodniej skrzydła południowego, znajduje się wejście do teatru, ujęte wydatnym portalem. Pośrodku elewacji południowej tego skrzydła umiejscowiono sklepione wejście wiodące bezpośrednio na widownię.

Wnętrze zostało podzielone na części o zdefiniowanych funkcjach. W przyziemiu korpusu i skrzydła północnego zlokalizowano reprezentacyjne przestrzenie: hall główny, obszerną klatkę schodową z metalową, ażurową balustradą z ornamentem geometryczno-roślinnym, salon z wyjściem na taras, jadalnię i restaurację. Pozostałe kondygnacje tych części budynku zostały przeznaczone na cele hotelowo-zabiegowe. Pomieszczenia uporządkowano w trakty połączone środkowym ciągiem komunikacyjnym. Na zakończeniu południowego korytarza korpusu znajduje się boczna klatka schodowa. Skrzydło południowe zostało podporządkowane funkcji teatralnej i towarzyszącemu jej zapleczu techniczno-usługowemu.

Budynek został wymurowany częściowo z cegły i otynkowany, częściowo wzniesiony w konstrukcji szkieletowej. Wystrój elewacji wzbogacono kamieniarką i elementami z drewna. Uwagę zwraca bogata i zróżnicowana kamieniarka portyku, wykuszy, portalu balkonowego, balustrad balkonu i loggii (w północnej elewacji bocznej), jak i drewniana oprawa loggii w północnej elewacji budynku.

W fasadzie została zachowana stolarka drzwiowa z nadświetlami i przeszklonymi otworami z dekoracyjnymi kratami. Najefektowniejsze są oryginalne drzwi w obrębie portyku, zdobione w płycinach dekoracją ornamentalną utworzoną z motywów roślinnych.

W portalu balkonowym (wejście do teatru), w nadświetlu drzwi, znajduje się zachowany, oryginalny układ stolarki.

Elewacje zorganizowano kompozycją ich murowanych, licowanych i szkieletowych partii oraz układem zróżnicowanych otworów. Otwory okienne (proste, odcinkowe, pełnołukowe, koszowe), nie stanowią czynnika ujednolicającego kompozycję, przeciwnie- zastosowana różnorodność prowadzi do wyodrębnienia poszczególnych partii budowli.

W fasadzie duże i bardzo duże otwory okienne zastosowano przede wszystkim w przyziemiu, od strony południowej i południowo-zachodniej, gdzie umiejscowiono lokale użytkowe i gastronomiczne. Otwory mają formę dużych witryn o kształcie prostokątów leżących, zamkniętych łukami koszowymi. W części środkowej elewacji duże otwory okienne w kształcie prostokątów stojących, zamkniętych odcinkowo iluminują dawny salon, w ryzalicie sali restauracyjnej i elewacji północnej (westybul i tzw. Salonik Churchilla) są nieco mniejsze, zamknięte prosto. Nad wejściem frontowym teatru umiejscowiono trzy otwory zamknięte łukami koszowymi (doświetlające wtórnie podzielone foyer), pozostałe otwory prostokątne, cechują zmienne proporcje i wymiary.

Ogólna kompozycja elewacji nacechowana jest dążeniem do syntetycznego ujęcia form i dalszego wyodrębniania. Dekoracyjnie opracowano wybrane partie budynku- portal restauracji, portyk w fasadzie, kamienne balustrady oraz drewnianą zabudowę loggii w elewacji północnej.

Szczegółowe rozwiązania architektoniczne zaprojektowano na drodze swobodnej interpretacji form historycznych, czerpanych z: gotyckiej architektury obronnej (kroksztyny, podstawy wykuszy), baroku (struktura portalu balkonowego, dach mansardowy, naczółki facjat, ornament okuciowy, maszkarony, girlandy roślinne, kampanule) oraz ze śląskiej architektury czasów fryderycjańskich (boniowane lizeny), a także neoklasycyzmu (struktura i dekoracja portyku, kolisty trzon sygnaturki, girlandy przewiązane wstęgami, amfory i ich dekoracja).

Ponadto w architekturze budynku widoczne są wpływy budownictwa letniskowego (balkony, tarasy, loggie) i ludowego (drewniane elementy konstrukcji, ozdobna zabudowa loggii w elewacji północnej). Secesja wyraża się w formach detalu i przeszkleń.

Odnosząc się do argumentów podniesionych przez stronę, organ pragnie podkreślić, iż rozpatrując zasadność objęcia ochroną konserwatorską szpitala uzdrowiskowego Polonia, oparł się na całości zgromadzonych materiałów i dokumentacji, w tym również specjalistycznej opinii NID z dnia 28.10.2020 roku (dopuszczonej jako dowód w postępowaniu), w której z dużą precyzją przedstawiono stan zachowania historycznej tkanki obiektu oraz jego walory predestynujące do zachowania dla przyszłych pokoleń.

Istotnie, dobudówka przy elewacji wschodniej została wzniesiona po 1945 roku i z tego względu została wyłączona z wpisu do rejestru zabytków. Prawdą jest, iż pokoje hotelowe zostały wtórnie podzielone, częściowo wymieniono stolarkę okienną i drzwiową, wymieniono siedziska teatralne, a także wprowadzono szyb windowy. Ponadto, jak wynika z analizy ikonografii, w latach 60. XX w. w fasadzie zlikwidowano szczyt ryzalitu, rozebrano górny, wydłużony balkon, ozdobne balustrady wymieniono na bezstylowe, drewniane. Częściowo usunięto secesyjny detal, w tym obramienia okienne. Zamiast górnego balkonu wykonano balustradki porte-fenetre. Wymieniono stolarkę okienną, a wnętrza remontowano i modernizowano. Zdaniem organu jednak ww. zmiany są niewielkie, biorąc pod uwagę skalę zachowanej, historycznej tkanki i posiadanych wartości, nie mogą więc stanowić merytorycznej podstawy dla niewpisywania całego budynku do rejestru zabytków.

W budynku zachowano bryłę wraz z geometrią dachu i sygnaturką, układ i wykroje otworów, w znacznej mierze wystrój elewacji, a także- na schodach tarasu- secesyjne, kute, ażurowe podstawy pod donice. W budynku częściowo pozostawiono wnętrza z wystrojem w stylu neoklasycyzmu z elementami neobaroku i secesji. W holu jest to wystrój głównej klatki schodowej w stylu secesji geometrycznej z elementami neoklasycyzmu (kanelowane filary z głowicami, metalowa balustrada), wystrój restauracji (ogólna kompozycja dekoracji stropu z fasetą i płycinami), wnętrza dawnego podcienia we frontowej części budynku (sklepienia kolebkowo-krzyżowe), a także zaprojektowanego z rozmachem teatru, w holu którego znajdują się: trójkprześłowe, żaglaste sklepienie z gurtami, arkadowania i drewniane schody prowadzące do łóż. Przetrwała również struktura architektoniczna, spłaszczony sklepienie kolebkowe z lunetami, plafony, ażurowe, secesyjne przesłony otworów wentylacyjnych i łóże.

W obiekcie zachowano ponadto oryginalne przekrycia korytarzy, służbowe klatki schodowe z toczonymi tralkami, drewniane przepierzenia z nadświetlami, stolarkę drzwiową (ramowo-płycinową), częściowo z witrażami.

Na podstawie art. 9 ust. 1 ww. ustawy do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela nieruchomości lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 litera c) wyżej cyt. ustawy, ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania dzieła architektury i budownictwa; art. 3 ww. ustawy określa, że *zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.*

Bezspornie dawny hotel zdrojowy stanowi dzieło człowieka i ślad minionej epoki, gdyż, jak wykazano wyżej, powstał na początku XX w. jako reprezentatywny przykład śląskiego budownictwa uzdrowiskowo-sanatoryjnego.

Wartość historyczna zabytku skupia się wokół autentyczności historycznej substancji, struktury budowlanej, czytelnej formy i funkcji. Budynek mimo niewielkich przebudów i zmian wystroju posiada przemyślaną i jednorodną formę o wyraźnej stylistyce. Dodatkowo na wartość historyczną obiektu wpływają także nazwiska znanych osobistości przebywających w popularnym i znanym hotelu.

Wartość artystyczna polega na harmonijnej kompilacji formy architektonicznej, akcentów plastycznych, w tym: linearnych podziałów konstrukcji fachwerkowej, rustykowanej kamieniarki i dekoracji snycerskiej; a także umiejętnym wpisaniu budynku w krajobraz, z którym tworzy on wyjątkowo malowniczą kompozycję.

Istotna jest również wartość naukowa obiektu, będącego ważnym źródłem badań naukowych nad architekturą uzdrowiskową i twórczością wrocławskiego architekta, autora m. in. hoteli Grand i Polonia oraz domu zdrojowego w Polanicy-Zdroju. W tym miejscu należy wspomnieć, iż obiekt jest jednym z nielicznych na Śląsku przykładów połączenia pod jednym dachem funkcji domu zdrojowego, teatru zdrojowego i hotelu. Obiekt ma duże znaczenie dla urbanistyki miasta, jest bardzo dobrze wkomponowany w układ przestrzenny centrum uzdrowiska. Dzięki temu pozostaje kompozycyjnym, architektonicznym i dominującym przestrzennie zamknięciem tej części miejscowości.

Zgodnie z art. 7 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wpis do rejestru zabytków jest jedną z form ochrony zabytków, która ma na celu zachowanie zabytku, w tym wypadku dawnego hotelu zdrojowego *Fuerstenhof*, obecnie Szpitala Sanatoryjnego *Polonia* w Kudowie-Zdroju, którego wartości zasługują na zachowanie a ochrona leży w interesie społecznym.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom – na podstawie art. 127 § 1 i art. 129 § 1 i § 2 k.p.a. i art. 93 ust. 1 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – odwołanie do Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, w terminie 14 dni od jej doręczenia, za moim pośrednictwem – Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, ul. Władysława Łokietka 11, 50-243 Wrocław.

Zgodnie z art. 127a. § 1 i § 2 ww. ustawy w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu, który wydał decyzję; z dniem doręczenia organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Załączniki stanowiące integralną część decyzji:

1. Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru zabytków.
2. Wrys z mapy ewidencyjnej w skali 1:1000 z zaznaczoną granicą wpisu do rejestru zabytków.
3. Klauzula informacyjna o przetwarzaniu danych osobowych.



Dolnośląski
Wojewódzki Konserwator Zabytków

mgr Barbara Nowak-Obelinda

Otrzymuje:

1. Gmina Kudowa Zdrój
2. Uzdrowiska Kłodzkie spółka akcyjna-grupa PGU, ul. Zdrojowa 39, 57-320 Polanica-Zdrój

Do wiadomości:

1. Narodowy Instytut Dziedzictwa, ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa
2. Starostwo Powiatowe w Kłodzku, Wydział Zagospodarowania Przestrzennego, Architektury i Budownictwa, ul. Okrzei 1, 57-300 Kłodzko
3. Sąd Rejonowy, V Wydział Ksiąg Wieczystych, ul. Bohaterów Getta 15, 57-300 Kłodzko
4. WUOZ Delegatura w Wałbrzychu
5. a/a WRiD JK

POUCZENIE o skutkach wpisu do rejestru zabytków

Wpisanie obiektu do rejestru zabytków pociąga za sobą następujące skutki wymienione w niżej przytoczonym wyciągu z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2018, poz. 2067 t.j.):

Art. 5

Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Art. 12

1. Starosta, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, może umieszczać na zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru znak informujący o tym, iż zabytek ten podlega ochronie.

Art. 25

1. Zagospodarowanie na cele użytkowe zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru wymaga posiadania przez jego właściciela lub posiadacza:
 - 1) dokumentacji konserwatorskiej określającej stan zachowania zabytku nieruchomego i możliwości jego adaptacji, z uwzględnieniem historycznej funkcji i wartości tego zabytku;
 - 2) uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu prac konserwatorskich przy zabytku nieruchomym, określającego zakres i sposób ich prowadzenia oraz wskazującego niezbędne do zastosowania materiały i technologie;
 - 3) uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu zagospodarowania zabytku nieruchomego wraz z otoczeniem oraz dalszego korzystania z tego zabytku, z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości.
2. W celu spełnienia wymagań, o których mowa w ust. 1, wojewódzki konserwator zabytków jest obowiązany nieodpłatnie udostępnić do wglądu właścicielowi lub posiadaczowi zabytku nieruchomego posiadaną przez siebie dokumentację tego zabytku oraz umożliwić dokonywanie niezbędnych odpisów z tej dokumentacji.

Art. 27

Na wniosek właściciela lub posiadacza zabytku wojewódzki konserwator zabytków przedstawia, w formie pisemnej, zalecenia konserwatorskie, określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonania prac konserwatorskich, a także zakres dopuszczalnych zmian, które mogą być wprowadzone w tym zabytku.

Art. 28

Niezależnie od obowiązków wynikających z opieki nad zabytkami, określonych w art. 5, właściciel lub posiadacz zabytku wpisanego do rejestru lub zabytku znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków zawiadamia wojewódzkiego konserwatora zabytków o:

- 1) uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zdarzenia;
- 2) zagrożeniu dla zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zagrożenia;
- 4) zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku, nie później niż w terminie miesiąca od dnia ich wystąpienia lub powzięcia o nich wiadomości.

Art. 30

1. Właściciel lub posiadacz zabytku nieruchomego bądź nieruchomości o cechach zabytku jest obowiązany udostępnić ten zabytek bądź nieruchomości wykonawcy badań w celu ich przeprowadzenia.
2. W przypadku odmowy udostępnienia zabytku nieruchomego bądź nieruchomości, o których mowa w ust. 1, wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję nakazującą właścicielowi lub posiadaczowi udostępnienie tego zabytku bądź nieruchomości, na czas niezbędny do przeprowadzenia badań, jednak nie dłuższy niż 3 miesiące od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.
3. Za szkody wyrządzone w związku z badaniami, o których mowa w ust. 1 lub 2, przysługuje odszkodowanie na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Art. 36

1. Pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga:
 - 1) prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru w tym prac polegających na usunięciu drzewa lub krzewu z nieruchomości lub jej części będącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni;
 - 2) wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
 - 3) prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
 - 4) prowadzenie badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
 - 5) prowadzenie badań archeologicznych;
 - 6) przemieszczanie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
 - 8) dokonywanie podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
 - 9) zmiana przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;
 - 10) umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów, z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1;
 - 11) podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru, z wyłączeniem działań polegających na usuwaniu drzew lub krzewów z terenu nieruchomości lub jej części niebędącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem, albo inną formą zaprojektowanej zieleni;
3. Pozwolenia, o których mowa w ust. 1 i 1a, mogą określać warunki, które zapobiegają uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku.
4. Wojewódzki konserwator zabytków może uzależnić wydanie pozwolenia na podejmowanie działań, o których mowa w ust. 1 pkt 6, 9 i 11, od przeprowadzenia, na koszt wnioskodawcy, niezbędnych badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych. Egzemplarz dokumentacji badań jest przekazywany nieodpłatnie wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.

Art. 49

1. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję nakazującą osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do korzystania z zabytku wpisanego do rejestru, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu albo ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego, przeprowadzenie prac konserwatorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku, jeżeli ich wykonanie jest niezbędne ze względu na zagrożenie zniszczeniem lub istotnym uszkodzeniem tego zabytku.

Art. 50

3. W przypadku wystąpienia zagrożenia dla zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru, polegającego na możliwości jego zniszczenia lub uszkodzenia, starosta, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, może wydać decyzję o zabezpieczeniu tego zabytku w formie ustanowienia czasowego zajęcia do czasu usunięcia zagrożenia. Przepisy o gospodarce nieruchomościami stosuje się odpowiednio.
4. Jeżeli nie jest możliwe usunięcie zagrożenia, o którym mowa w ust. 1 lub 3:
 - 2) zabytek nieruchomy może być na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków wywłaszczony przez starostę na rzecz Skarbu Państwa lub gminy właściwej ze względu na miejsce położenia tego zabytku, w trybie i na zasadach przewidzianych w przepisach o gospodarce nieruchomościami..

Art. 73

Osoba fizyczna, jednostka samorządu terytorialnego lub inna jednostka organizacyjna, będąca właścicielem bądź posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru albo posiadająca taki zabytek w trwałym zarządzie, może ubiegać się o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku.

Art. 107a

1. Właściciel lub posiadacz zabytku wpisanego na Listę Skarbów Dziedzictwa albo wpisanego do rejestru lub innego zabytku znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, który nie powiadomił odpowiednio ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego albo wojewódzkiego konserwatora zabytków o:
 - 1) uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zdarzenia,
 - 2) zagrożeniu dla zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od powzięcia wiadomości o wystąpieniu zagrożenia,
 - 4) zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku, nie później niż w terminie miesiąca od dnia ich wystąpienia lub powzięcia o nich wiadomości-podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 2000 zł.
2. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, nakłada w drodze decyzji organ ochrony zabytków, którego właściciel lub posiadacz obowiązany był powiadomić.

Art. 107c

1. Osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, która uniemożliwia lub utrudnia dostęp do zabytku organowi ochrony zabytków, wykonującemu uprawnienia wynikające z ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 2000 zł.
2. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, nakłada w drodze decyzji organ ochrony zabytków, któremu uniemożliwiono lub utrudniono dostęp do zabytku.

Art. 107d

1. Kto bez zezwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1-5, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł.
2. Kto podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1-5, niezgodnie z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł.
5. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1-4, nakłada w drodze decyzji organ ochrony zabytków, który wydał pozwolenie bądź był właściwy do wydania pozwolenia.

Art. 108

1. Kto niszczy lub uszkadza zabytek, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.
2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
3. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 polegające na zniszczeniu zabytku sąd orzeka na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków nawiązkę w wysokości do wartości zniszczonego zabytku.
4. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 polegające na uszkodzeniu zabytku sąd orzeka obowiązek przywrócenia stanu poprzedniego, a jeśli obowiązek taki nie byłby wykonany – nawiązkę na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków w wysokości do wartości uszkodzenia zabytku.
5. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 2 sąd może orzec na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków nawiązkę w wysokości od trzykrotnego do trzydziestokrotnego minimalnego wynagrodzenia.

Art. 110

1. Kto będąc właścicielem lub posiadaczem zabytku nie zabezpieczył go w należyty sposób przed uszkodzeniem, zniszczeniem, zaginięciem lub kradzieżą, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.
2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1, można orzec nawiązkę do wysokości dwudziestokrotnego minimalnego wynagrodzenia na wskazany cel społeczny związany z opieką nad zabytkami.

Art. 113

1. Kto będąc właścicielem lub posiadaczem zabytku wpisanego na Listę Skarbów Dziedzictwa albo wpisanego do rejestru lub innego zabytku znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków nie powiadomi wojewódzkiego konserwatora zabytków o:
 - 1) uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku niezwłocznie po powzięciu wiadomości o wystąpieniu zdarzenia;
 - 2) zagrożeniu dla zabytku niezwłocznie po powzięciu wiadomości o wystąpieniu zagrożenia;
 - 4) zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku, nie później niż w terminie miesiąca od dnia ich wystąpienia lub powzięcia o nich wiadomości – podlega karze grzywny.
2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1, można orzec nawiązkę do wysokości dwudziestokrotnego minimalnego wynagrodzenia na wskazany cel społeczny związany z opieką nad zabytkami.

Art. 114

Kto uniemożliwia lub utrudnia dostęp do zabytku organowi ochrony zabytków, wykonującemu uprawnienia wynikające z ustawy, podlega karze grzywny.

Art. 117

Kto bez pozwolenia albo wbrew warunkom pozwolenia prowadzi:

- 2) prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane, badania konserwatorskie lub architektoniczne przy zabytku wpisanym do rejestru lub roboty budowlane w jego otoczeniu albo badania archeologiczne
- podlega karze grzywny.

Art. 118

1. Kto bez pozwolenia umieszcza na zabytku wpisanym do rejestru: urządzenia techniczne, tablicę reklamową lub urządzenia reklamowe w rozumieniu art. 2 pkt 16b i 16c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, lub napisy, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny.

W skład załącznika wchodzi mapa ewidencyjna z zaznaczoną granicą wpisu do rejestru zabytków dawnego hotelu zdrojowego *Fuerstenhof*, obecnie Szpitala Sanatoryjnego *Polonia*, położonego w Kudowie-Zdrój przy ul. Moniuszki 2, na działce nr 167/1, obr. Stary Zdrój.



Skala 1:1000



Dolnośląski
Wojewódzki Konserwator Zabytków

mgr Barbara Nowak-Obelinda

Załącznik nr 3

Klauzula informacyjna o przetwarzaniu danych osobowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (dalej RODO) informujemy, że:

1. Administratorem danych osobowych jest Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków z siedzibą we Wrocławiu (50-243) przy ul. Łokietka 11, z którym można nawiązać kontakt:
 - A. osobiście, poprzez umówienie wizyty;
 - B. telefonicznie pod nr 71 343 65 01
 - C. mailowo: dwkz@dwkz.pl
 - D. korespondencyjnie : Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków, ul. Łokietka 11, 50-243 Wrocław.
2. W sprawach związanych z danymi osobowymi można kontaktować się z inspektorem ochrony danych w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków we Wrocławiu:
Inspektor: Mateusz Adamczyk
Adres e-mail: iod@dwkz.pl
lub w siedzibie urzędu: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu, ul. Łokietka 11, 50-243 Wrocław.
3. Administrator gromadzi dane osobowe w celu realizacji zadań wynikających z obowiązującego prawa, w szczególności ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami na podstawie art. 6 ust. 1 lit e RODO w celu przeprowadzenia postępowania administracyjnego. W związku z powyższym dane gromadzone dane osobowe mogą być przekazywane:
 - A. podmiotom upoważnionym na podstawie obowiązujących przepisów prawa (np. Sądy, prokuratura, jednostki policji etc.);
 - B. podmioty, które przetwarzają dane na podstawie zawartej przez Administratora umowy o przetwarzanie danych osobowych (np. kancelarie adwokackie reprezentujące Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, firmy informatyczne sprawujące nadzór nad siecią informatyczną, w której zapisane są gromadzone dane etc.)
4. Podanie danych osobowych jest dobrowolne, jednakże niepodanie danych niezbędnych do przeprowadzenia postępowania administracyjnego, m.in. takich jak imię, nazwisko, adres do korespondencji, w szczególnych sytuacjach nr PESEL może spowodować odmowę wszczęcia postępowania, wskutek braku możliwości ustalenia i identyfikacji strony postępowania administracyjnego w rozumieniu art. 28 kodeksu postępowania administracyjnego. Powyższe nie dotyczy jeżeli przepis obowiązującego prawa nakłada na stronę obowiązek wskazania określonych w danym przepisie prawnym danych identyfikujących tą osobę.
5. Zebrane dane nie będą przekazywane do Państw trzecich.
6. Dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji wskazanego w pkt 3 celu przetwarzania, w tym również obowiązku archiwizacyjnego wynikającego z odrębnych ustaw i innych przepisów prawa.
7. Każdy, kogo dane osobowe są przetwarzane przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, ma prawo do:
 - A. dostępu do treści zgromadzonych danych;
 - B. sprostowania danych;
 - D. ograniczenia przetwarzania danych;
 - E. przenoszenia danych;
 - F. wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych.
8. Zgromadzone dane osobowe dane nie będą poddawane zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym również profilowaniu.
9. Każdy, kto uważa, że jego dane są przetwarzane w sposób nieprawidłowy ma prawo złożenia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych
ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa
Tel. 606-950-000

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków

we Wrocławiu

ul. Władysława Łokietka 11

50-243 Wrocław

WRID.5130.18.2020.JK

"OPŁATA POBRANA
TAXE PERCUE-POLOGNE
umowa z Poczta Polska S.A. nr ID 404856/D
z dnia 17.12.2018r.

Defolium

R



(00)859007734177765413

2020

(00)859007734177765413

UZDROWISKA KŁODZKIE S.A.- GRUPA
PGU

ul. ZDROJOWA 39
57-320 POLANICA ZDRÓJ

UZDROWISKA KŁODZKIE S.A. - GRUPA PGU
Z SIEDZIBĄ W POLANICY ZDROJU

wpl. 14-12-2020

Biuro Zarządu

Symbol pisanu/komórki

ZA ZWROTNYM
POTWIERDZENIEM ODBIORU



8DCC0+8-R